

Crítica ►

Els millors malsons

Sánchez Piñol ha escrit tretze contes sobre la tristesa a «Tretze tristos tràngols», uns mals tràngols descrits amb ironia i amb tot de **frases agudes i sentencioses**

XAVIER CORTADELLAS

És tan inevitable pensar en *Tres tristes tigres* de Cabrera Infante el primer cop que es llegeix el títol al·literat de l'últim llibre de Sánchez Piñol com preguntar-se per què ha optat per escriure *Tretze tristos tràngols* si a molts catalans ens hauria sonat millor *Tretze tràngols tristos*. La llengua de Sánchez Piñol és de frase curta, urbana i un punt castellanitzada, el català que ara es parla. Posa sempre els adjectius o els adverbis davant: *Mai no compris xurros en diumenge*, *Només digues si encara m'estimes* es titulen dos contes d'aquest llibre. A *Tot el que li cal saber a una zebra...* no evita el pleonasme ja que sense el *li*, també funcionaria. Sovint, però emfasitza: tant en aquest títol, com en cadascun dels tretze contes del llibre. Llevat d'alguns que m'han semblat menors—*La solidaritat que va venir...*, en què una societat marciana qüestiona la humanitat; *El Rei de Reis...*, quasi una paràbola propera a la literatura oral—, cada vegada que els narradors d'aquests contes ens serveixen una cullerada del corresponent tràngol, Sánchez Piñol s'afanya a atenuar-nos el mal de gust de boca que ens deixa fent que ens serveixin unes altres cullerades de l'entorn quotidià i familiar del protagonista, com si el tràngol fos una cosa més, un glop menor més de la seva realitat. Penso en *Quan queien els homes de la lluna*, proper a *La pell freda*, un dels millors contes. Al narrador li preocupen més l'actitud del pare i els silencis de la iaia, que l'home de pell com la de les girafes, «mirant-me com un mussol», que acaba d'arribar de la lluna, igual que l'Aneris de *La pell freda* arribava de sota les aigües. També, com a *La pell freda*, hi ha moltes referències a animals. «Un

«TRETZE TRISTOS TRÀNGOLS»

Autor: ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL
Editorial: LA CAMPANA
Pàgines: 167 / Preu:

Després dels aclaparadors èxits de les seves dues novel·les, *Pell freda* i *Pandora al Congo*, l'escriptor barceloní Sánchez Piñol presenta un recull de contes, en concret, tretze, la majoria dels quals tracten de la tristesa. Evidentment, tots els tràngols que passen els protagonistes estan descrits amb la ironia que caracteritza el seu estil.

Albert Sánchez Piñol (Barcelona, 1965)

és un antropòleg i escriptor català que ha escrit obres tan conegudes com *La pell freda* (2002), amb la qual va saltar a la fama, o *Pandora al Congo* (2005). No va

acabar els estudis de dret però es va llicenciar en antropologia. Va viatjar dos cops al Congo els anys noranta per acabar la tesi.

somni és un conte perfecte perquè en els somnis només apareixen les coses significants», va dir-me una vegada Sánchez Piñol. Doncs bé: aquí els somnis s'han convertit en malsons. Però un conte és també sempre dos contes: el que aparent-

ment ens explica i el que flueix per sota, com un iceberg que treu el cap damunt del pretext del mar de cada tràngol. Així, després de descobrir que mig braç dret se li ha convertit en una pota d'elefant, el narrador *De petit, tos de gos...*, ens explica el seu món familiar. Una diagnosi i no una metamorfosi. Entre aquell conte de la zebra i *Ja no puc més* les semblances i les diferències són evidents. En el primer, una zebra que fuig perseguida per un lleó surt del seu tràngol gràcies a una zebra vella. En el segon, un esquimal que persegueix un ós polar perquè la millor fugida és l'atac sortiria del seu mal pas sacrificant una vella. Però la seva consciència i el pes de la seva cultura no li ho permeten. El protagonistes de Sánchez Piñol arrossequen aquest llast, és per això que, com Batis Caffó de *La pell freda*, són també uns naufrags morals.

Així el protagonista de *Mai no compris xurros...*, aprèn que pot anar a comprar xurros els matins dels diumenges, però que no pot ajudar els altres. Hi ha dos contes encara en què el naufragi és a més literal. En un de sensacional, *La nau dels bojós*, l'única corda a on pot aferrar-se un pilot de vaixell ve d'aquesta nau. Com a pilot, havia anat a pertot: també a la lluna, com sembla sovint l'escenari de *La pell freda*; al centre de la terra, com a *Pandora al Congo*. A *Entre el cel i l'infern*, el segon conte, l'Enric Sanoi, «un dels grans artistes de la mediocritat humana», dedica el temps lliure al submarinisme i acaba dins d'una balena. La seva vida «és una existència en suspens, com la dels naufrags». Una mil·lionèsima de segon abans de morir, però, entén «que per creure's un gran home només cal creure's un gran home». Una veritat suprema.